

LETO XV. št. 7
15. julija 1968

CINKARNAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA CINKARNE CELJE

**Vsem
občanom
želimo
mnogo
uspehov
ob
prazniku
naše
komune**

Bodimo ponosni na uspehe

Razmišljanje pred praznikom celjske občine

Pravzaprav smo ljudje čudni in v nas je mnogo različnih slabosti, toda ena je prav gotovo značilna za vse: radi kritiziramo, radi se ustavljamo ob napakah in slabostih našega dela, pri vsem tem pa zapiramo oči pred uspehi, ki smo jih dosegli. Še več, velikokrat jih ne vidimo — morda zato, ker živimo sredi njih. In prav zaradi tega je prav, da vsaj od časa do časa ob različnih dogodkih, kot je tudi praznik celjske občine, pogledamo nazaj, da nam bo perspektiva jasnejša, da bomo ob doseganju delovnih uspehov dobili novih moči za premagovanje prihodnjih nalog.

Zato naj bo vsaj danes napisanih nekaj besed na račun tistega, kar so ustvarili naši ljudje. Če bi hoteli vse te oziroma vsaj najvažnejše rezultate napisati na to stran lista, potem bi napravili veliko napako. Ta stran bi morala biti dolga vsaj triindvajset let oziro-

ma bi jo morali začeti pisati dosti prej, vsekakor pa tedaj, ko je začel naš človek, naš delovni človek pisati svojo zgodovino s puško in kladivom v roki.

Celje je v letih po vojni povsem spremenilo svojo zunanjo podobo, dobilo pa je tudi povsem drugačno

notranjo fiziognomijo. Delavec, ustvarjalec dobrin, ni ostal le proizvajalec, marveč je postal tudi upravljalec. V tem je bistvo vsega, v tem je začetek napredka in razvoja. V tem je bistvo uspehov! In če bi hoteli iz pisanega šopka naših cvetov potegniti najzlahtnejšo rožo, potem bi se gotovo imenovala — samoupravljanje. Pripnimo si jo ponosno na prsi in bodimo ponosni, da jo imamo. Toda, kot vse ostale, je treba tudi to rožo zalivati, dajati ji moramo novih moči, da bo rasla naprej in se razbohotila v vsem sijaju. To pa je naša in samo naša naloga.

PRVA CELJSKA ČETA

Prebivalci celjske občine praznujemo 20. julij kot svoj borbeni praznik. To je spomin na tisti dan 1941. leta, ko je bila v gozdovih Resevne nad Sentjurjem ustanovljena prva partizanska enota pri nas — Prva celjska četa.

Ceprav je njena aktivnost trajala komaj dober mesec, je v prvih dneh oborožene vstaje proti okupatorju zanetila iskro upora in pripomogla, da se je razplamtela v velik plamen, v vseljudsko borbo proti okupatorju.

Prva celjska četa je zrastle iz klica Komunistične partije Jugoslavije po uporu, nastala je kot posledica aktivnega dela Partije na celjskem območju. Svoje zaledje je imela v Celju in okolici, kjer je že v prvih dneh narodnoosvobodilnega boja nastalo nešteto javk in kjer je partijsko organizacijo in Osvobodilno fronto vodil sekretar Tone Grčar.

Prva celjska četa je bila ustanovljena 20. julija 1941. leta v gozdu blizu Mulejeve domačije na Resevni. Njen prvi komandir je bil Franjo Vrunč-Buzdo.

V kroniki Prve celjske čete so razen 20. julija pomembni še zlasti štirje datumi.

Cetrtega avgusta je bila prva sabotažna akcija borcev Prve celjske čete. Ta dan, nekaj minut po polnoči, je zgorel kozolec na Catrovem posestvu v Bukovem žlaku. Tisto in naslednjo noč so se oglasili rdeči petelini na mnogih posestvih v

Spodnji Savinjski dolini, sicer pa na tistih, ki so jih Nemci zaplenili, domačine pa izgnali.

Enajstega avgusta sta se Franjo Vrunč in Peter Stante podala proti Slivnici, da bi si ogledala položaj za napad na žandarmerijsko postajo. Padla sta v zasedo. Stante se je rešil, Vrunč pa so ujeli in ga štirinajst dni za tem ustrelili v Mariboru. Tako je četa izgubila svojega prvega komandirja.

Njen drugi komandir je postal Peter Stante. Borci so bili znova na pohodu. Umaknili so se na Javornik, v Langerjeve peči. Tu so jih 16. avgusta obkolili Nemci. Pri tem se je težko poškodoval Peter Stante. Del čete se je zatekel v bližino Dramelj, drugi del pa v Zvodno. Zaradi težkih poškodb je bil Peter Stante nekaj časa za akcijo nesposoben. Tako je prišel na to področje Vilč Slander, Slavkov brat in postal tretji komandir Prve celjske čete.

Prišel je 27. avgust. Po obračunu s komandirjem žandarmerijske postaje v Dolu pri Planini, so odšli v Šentrupert in se zatekli v Zavškov mlin. Vmes je prišla izdaja. Nemci so mlin obkolili in ga zatem zažgali. To je bil zadnji boj borcev Prve celjske čete. V Zavškovem mlinu je padlo oziroma zgorelo pet borcev.

Prva celjska četa je bila uničena, toda iskra upora, ki jo je zanetila je gorela naprej.

Ugoden zemljepisni položaj mesta in občine, prometna lega, večdesetletna proizvodna tradicija in zgodovinski pogoji so osnovni razlog za hiter gospodarski razvoj tega območja. Prva industrijska podjetja so nastala v drugi polovici 19. stoletja, mnoga pa so mlada, kot je naša republika.

Osvoboditev in svetle perspektive socialističnega razvoja so bile močan zagon za obnovo in nadaljnjo rast gospodarstva. Leta 1947. smo s petletnim planom postavili prve materialne osnove nadaljnega

(Nadaljevanje na 2. strani)

BODIMO PONOSNI NA USPEHE

(Nadaljevanje s 1. strani)
razvoja gospodarstva, zlasti še industrije. Rekonstrukcija in kapitalna izgradnja sta pripomogli, da smo že 1949. leta dosegli raven predvojne proizvodnje. V to obdobje sodi tudi začetek gradnje tovarne organskih barvil in lesno industrijskega kombinata Savinja. S fuzioniranjem in postopnim večanjem proizvodnih kapacitet pa so iz majhnih, v pretežni večini obrtnih obratov, nastala velika oziroma večja industrijska podjetja. Naštetimo jih vsaj nekaj: tovarna tehtnic, industrija finomehaničnih izdelkov IFA, Klima, Avtoobnova, Zlatarna, Toper, Pohišstvo itd.

Kot mnogokje drugje, tako smo tudi v Celju posvetili prva leta po vojni glavno pozornost razvoju industrije. Slo je za utrditev in krepitev materialne osnove. Ker je bil ta razvoj v glavnem naslonjen na lokalna sredstva, so se v mestu kopičili težavni komunalni problemi. V primerjavi s predvojnimi stanjem se je število industrijskih podjetij v občini skoraj potrojilo, prav tako, oziroma celo za nekaj več tudi število zaposlenih v tej najvažnejši gospodarski pano-

v tovarni EMO in zlasti še v Cinkarni. V teh naporih pa ne zaostajajo tudi drugi kolektivi, čeprav pretežni

delež nosijo zlasti tri največja podjetja. Pri vsem tem ne kaže prezreti Aera, pa Etola, Zlatarne, Klime in IFA, Žične, Topra, Libele, LİK Savinje, Metke in drugih, ki iščejo v rekonstrukcijah, osvajanju nove proizvodnje, zboljšanju tehnoloških postopkov solidnejšo osnovo za svoje delo in uveljavljanje na trgu. Upajmo, da nismo pozabili na razvoj in uspehe emajlirke, na gradnjo in ureditev novih proizvodnih obratov, novega upravnega poslopja, zatem na elektroplavž v Storah in začetek del pri gradnji nove železarnice. Cinkarna se je z novimi obrati razširila proti Cretu in je na pragu novih investicij pri gradnji tovarne titanovega belila.

Klima, Libela, IFA so dobile povsem nove prostore in nič kolikokrat povečale proizvodnjo. Tudi Žična je na pragu novih investicij.

Značilne za kovinsko industrijo Celja so uspešne integracije. Uspeh, na katerega ni ponosen samo kolektiv, marveč vse Celje, je zabeležil Aero. Gre za nove proizvodne hale v Celju in za osvajanje nove proizvodnje. To velja tudi za ETOL, ki je postavil v Skofji vasi novo tovarno. Nova zlatarna ob Kersnikovi ulici je že zgrajena. Izreden razmah je doživel lesno industrijski kombinat Savinja, da ne govorimo o vseh poslednjih prizadevanjih Metke, da v najkrajšem času premaga posledice dosedanjega počasnega izvajanja rekonstrukcije. Novi in svetli so obrati Topra.

Se in še bi lahko naštevili in se ustavljali pri posameznih kolektivih in njihovih uspehih. Toda, naj bo za obuditev spomina dovolj.

V letih po vojni je tudi gradbeništvu doživljalo različne faze, pomembna pa je bila integracija gradbenih podjetij in nastanek

industrijskega gradbenega podjetja Ingrad. Podobno velja za gozdarstvo in kmetijstvo.

Največji uspeh na področju terciarne dejavnosti prav gotovo beleži trgovina. Tu je prišlo do pomembnih združitvev in novih gradenj. Pa tudi perspektiva je lepa. Trgovina se približuje potrošniku.

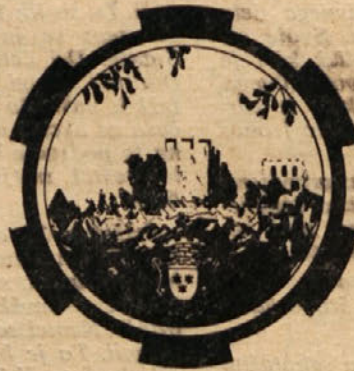
Tudi v gostinstvu smo priča novim prizadevanjem. Integracije ali poslovna sodelovanja postajajo nujnost. To zlasti kaže primer hotela Celeia.

Obrt je sicer dosegla pomemben napredek, toda žal, še vedno primanjkuje kapacitete za zadovoljitev vseh potreb.

Navzlic temu, da je zlasti industrija vlagala precejšnja sredstva v lastno modernizacijo in rekonstrukcijo, je šel razvoj družbenih služb in komunale po zadovoljivi poti. Naj pri tem spomnimo na nove kulturne ustanove in nove šole. Kljub hudinjski, polulski, trgovski, tehnični, ekonomski, zatem šolam v Dobrni, Storah... kapacitet še zmeraj primanjkuje. Podobno velja za otroške vzgojno varstvene ustanove. Na izrednem nivoju so tudi zdravstvene ustanove z novimi kapacitetami. Številne ceste so dobile asfaltno prevleko in čedalje manj bo tistih, ki jim pravimo makadamske.

V Celju in okolici so nastala povsem nova naselja. Se spominjate, kakšna je bila podoba Otoka pred petnajstimi leti? Pa Lipe nad Storami, Hudinje, Ostrožnega, Dolgega polja?

Tudi 1954. leto, ko je Celje prizadela katastrofalna poplava, ni tako daleč, da bi ne cenili izdatkov, ki so bili vloženi v regulacijo Savinje in njenih pritokov.

Regulacijska dela pa so še v polnem teku. Ne glede na to, lahko ugotovimo, da so se že dosedanja regulacijska dela nič kolikokrat obrestovala!

Kot rezultat razumevanja in skupnih naporov so

tudi številni novi športni objekti. V ponos so nam atletski stadion, ljudsko kopališče, umetno drsališče in drugi objekti.

Tak je izredno bežen pregled po tistih kolektivih in tistih uspehih, ki smo jih dosegli v letih po vojni. Na vse to smo v resnici lahko ponosni. Kljub temu, da so bile želje in potrebe večje od možnosti za rešitev številnih vprašanj, bodimo ponosni na to, kar imamo. Lahko jih pokažemo slehernemu človeku, toda veliko važnejše je, da se jih zavedamo sami in da nam ti rezultati pomenijo pobudo za doseg še lepših re-

zultatov. Naj bo takšna pripravljenost tudi delež k praznovanju 20. julija, k počastitvi spomina na tiste, ki so dali življenja za to, da lahko v miru gradimo svojo prihodnost.

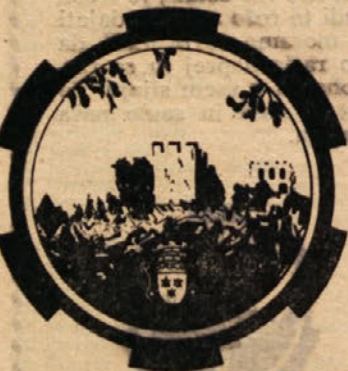
IMENOVANJE ČLANOV SVETA NOVE TOVARNE TITANOVEGA BELILA

Na osnovi pogodbe, ki je bila sklenjena med Cinkarno in Vzhodnimi Nemci o izgradnji titanovega belila, je centralni delavski svet imenoval v strokovni svet nove tovarne štiri člane našega kolektiva.

V strokovni svet so imenovani: Jakob Raspotnik, dipl. inž., pomočnik glavnega direktorja, Aljoša Pelan, dipl. inž., direktor investicijskega sektorja, Vili Raznožnik, dipl. inž., Aleksander Rojnik, direktor finančnega sektorja.

Ti člani bodo skupno z Vzhodnimi Nemci (tudi štirje člani) vodili izgradnjo in skrbeli za pravilen potek izgradnje nove tovarne.

D. M.

gi Celja. In še en podatek je, ki govori o silnem razmahu celjske industrije. Medtem ko je znašal njen družbeni bruto proizvod 1956. leta 211 milijonov novih dinarjev, se je že 1965. leta povzpela na 798, medtem ko bi naj 1970. leta znašal 1,280.000 novih dinarjev.

Značilnost industrije v naši občini je v tem, da deluje večje število starejših podjetij; iz tega tudi prioriteta naloga v generalni rekonstrukciji večine naših najpomembnejših industrijskih podjetij. Najvažnejše rekonstrukcije so prevzeli v štorski železarni,

Poreformska situacija gospodarstva v začetku leta 1968

V zadnjem času je bilo mnogo razprav o delitvi nacionalnega dohodka. Med temi razpravami in članki je toliko različnih mnenj, da se človek ne more znebiti vtisa, da situacija ni poznana, ali pa se je noče poznati. Prišli smo celo tako daleč, da diskutiramo, ali smo za gospodarstvo ali za kulturo. Mislim, da v gospodarstvu danes ni nikogar, ki bi bil proti pravičnim potrebam šolstva in kulture in proti drugim potrebam širše družbene skupnosti. Prepričani pa smo, da tudi tovariši, ki ne delajo izključno v gospodarstvu, natančno poznajo situacije in se po tej situaciji tudi ravnajo, kakor se mi v gospodarstvu skušamo ravnati.

V začetku te moje razlage ne bom povedal nič novega, ampak se bom poslužil nekaterih števil, iz katerih je marsikaj razvidno

za leto 1967, kakor tudi situacija, v kateri se nahaja gospodarstvo v začetku letošnjega leta.

	Indeks 1966 = 100
Fakturirana realizacija	108,7
Vplačana realizacija	105,3
Skupni dohodek	105,6
Amortizacija	130,5
Skupno porabljena sredstva	107,0
Neto produkt	101,8
Obresti na kredite	122,7
Obresti na poslovni sklad	126,3
Premija zavarovanja	120,7
Zvezni prometni davek	121,2
Republiški in splošni davek na promet	107,4
Razni prispevki za skupnost	105,4
S. D. iz stroškov poslovanja — neto	114,9
Dohodek	97,1
Skupna izguba	291,9
Osebnih dohodki neto	105,5
Prispevki iz osebnih dohodkov	99,9
Rezervni sklad obvez.	98,1
Skupne rezerve	75,4
Poslovni sklad	75,7
Izločeno v ostale sklade	83,6
Udeležba skupnosti v neto produktu	109,6
Udeležba gospodarstva v neto produktu	96,8
Skupna izguba v gospodarskih organizacijah	174,7
Osebnih dohodki v zalogah in nevplačani realizaciji	149,2
Povprečno število zaposlenih	99,4
Izvršena in dospela odplačila po kreditih	127,1
Poslovni sklad uporabljen za obratna sredstva	184,2
Stopnja akumulacije	64,9
Stopnja skladov	37,4
Povprečno izplačani osebni dohodki	113,5
Zaloge materiala in drobnega inventarja	97,5
Zaloge nedovršene proizvodnje	115,7
Zaloge gotovih izdelkov	123,9
Zaloge trgovskega materiala	113,3

To bi bile osnovne številke stanja našega gospodarstva konec 1967 leta, iz tega pa je možno marsikaj zaključiti, in sicer v odnosu na 1966 letu:

- je skupni dohodek gospodarstva narasel za + 3,5 %;
- so skupno porabljena sredstva narasla za + 7,5 %;
- je neto produkt narasel le za + 2,5 %;
- so obresti od kreditov narasle za + 22 %;
- so obresti na poslovni sklad narasle za + 26 %;
- so premije zavarovanja narasle za + 18 %;
- je zvezni prometni davek narasel za + 21 %;
- je republiški in splošni davek narasel za + 8 %;
- je dohodek padel za - 4 %;
- so se izgube v gospodarstvu povečale za + 40 %;
- so osebni dohodki v gospodarstvu narasli za + 5 %;
- je poslovni sklad zmanjšan za - 24 %;

- so ostali skladi gospodarstva zmanjšani za - 17 %;
- je udeležba skupnosti v neto produktu narasla (narasla je bolj zaradi drugih dajatev, ki jih zajema federacija, kot na primer carine) za + 9 %;
- je udeležba gospodarstva v neto produktu zmanjšana za - 4 %;
- je produktivnost dela povečana za + 4 %;
- so bili dohodek gospodarstva in izvršena ter dospela odplačila po kreditih gospodarstvu v letu 1966 približno enaki, pa so v letu 1967 odplačila po kreditih večja za 13.000.000 od dohodka gospodarstva;
- je bilo koriščenje poslovnega sklada za obratna sredstva večje za + 86 %;
- je stopnja akumulacije gospodarstva v enem letu padla za - 33 %;
- je stopnja skladov, če računamo tudi povečano amortizaci-

- jo zmanjšana za - 36 %;
- so se zaloge nedovršene, dovršene proizvodnje in gotovih izdelkov povečale za + 16 %, + 21 % in 13 %;

S čim danes razpolagamo? To je neto produkt, ki je znašal v 1967. letu 65.233.354 milj. N-din;

porabljeno za osebne dohodke 24.089.266 milj. N-din;

prispevki iz osebnih dohodkov 11.675.392 milj. N-din;

razni prometni davki 7.877.000 milj. N-din;

obresti na kredite 3.235.806 milj. N-din;

obresti na poslovni sklad 2.063.583 milj. N-din;

premije zavarovanja 1.133.613 milj. N-din;

razni prispevki za skupnost 1.168.533 milj. N-din;

skupaj v breme netoproducta 51.243.193 milj. N-din;

ostane 13.990.161 milj. N-din;

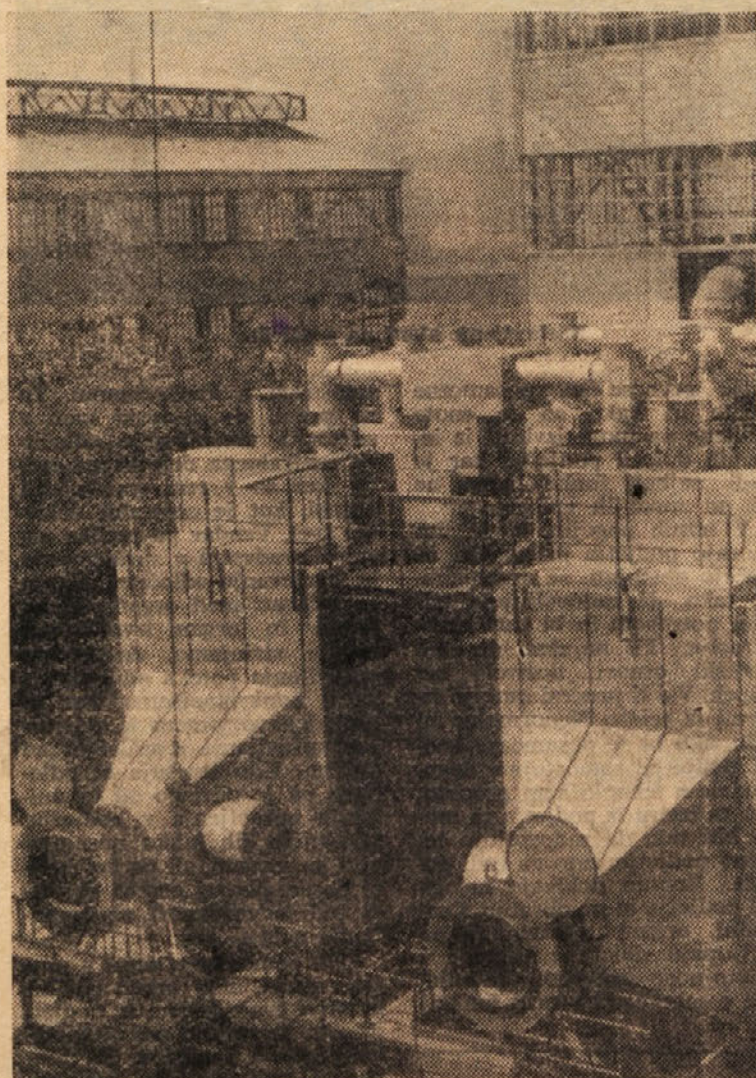
za vse investicije, za potrebe vojske in druge splošne družbene potrebe.

V srednje razvitih državah mora iti za investicije najmanj 22 % nacionalnega dohodka, da bi se moglo gospodarstvo normalno razvijati in si zagotoviti potrebno letno povečanje. Pri nas pa vidimo, da v lanskem letu niti cel ostanek neto produkta ne zadostuje več za potrebno investicijsko izgradnjo, da ne govorimo o drugih nujnih potrebah.

Enostavna konstatacija je da, skoraj ves nacionalni dohodek zajemo, ali pa porabimo, toda ne za razširjanje za nas življenjsko važnih panog.

Če napravimo enako računico za leto 1966, bi izgledala takole: neto produkt 64.094.559 milj. N-din;

(Nadaljevanje na 7. strani)

Elektromagnetni filter v novem obratu žveplene kisline

Odločanje v sistemu samoupravljanja

Samoupravni sistem v podjetju, njegova razvejanost in decentralizacija ima svoje zakonitosti, ki jih moramo upoštevati, ker brez njih bi organizacija samoupravljanja ne temeljila na tistih osnovah, ki so za podjetje ekonomsko najpomembnejše. Naša zakonodaja ureja sistem samoupravljanja v podjetjih, vendar prepušča konkretne oblike organiziranosti podjetju samemu. Podjetje si organizacijo uredi tako, da obvaruje enotne cilje, zato se organizacijske enote oblikujejo tako, kot je interes podjetja in ne na osnovi dogovorov posameznih delov podjetja.

Sama organizacija dela in upravljanja v podjetju daje možnost vsem, da na vseh stopnjah odločajo o vprašanih delih, o medsebojnih razmerjih, o delitvi dohodka, o kadrovskih in drugih vprašanih tako ekonomskega kot socialnega pomena. V moderni organiziranosti podjetje samo teži k temu, da prenese na manjše enote čimveč samoupravnih pravic. Katere pravice in obtem tudi dolžnosti pa naj pod-

gre v smeri, ki daje organom upravljanja v enotah vse pravice, da odločajo o tistih vprašanih, ki jim jih centralni organi dajo v samostojno odločanje. Podjetje je potemtakem nosilec samoupravnih pravic, kar poudarja tudi naša ustava, kako pa so te pravice urejene znotraj, v posameznih enotah, pa odloča kolektiv, oziroma njegov predstaviški organ.

V procesu upravljanja je pravilo, da poteka upravljanje od

nje, vendar dosti konkretnije. Odloča pa se lahko le takrat, kadar je zagotovljeno tudi izvajanje odločitev, ker drugače tako odločanje nima nobenega smisla, oziroma je nemogoče.

Ti procesi odločanja in izvrševanja se pri nas vsakodnevno odvijajo in so že ustaljeni, vendar pa je učinkovitost in kvaliteta v veliki meri odvisna od posameznih oseb, ki v tem procesu sodelujejo. Tako bodo na primer vodje obratov, vodje izmen itd. dosegli toliko večjo učinkovitost, kolikor bolj so njihove odločitve neposredne in izvirajo iz poznavanja ne samo tehnologije, temveč tudi ljudi, ki pri delovnem postopku sodelujejo. Zato so odločitve, ki so sprejete izven konkretne stvarnosti praviloma slabše, čeprav jih je lažje sprejeti, ker jim manjka neposrednosti, ki jo dajejo le neposredni kontakti z izvajalci delovnega procesa.

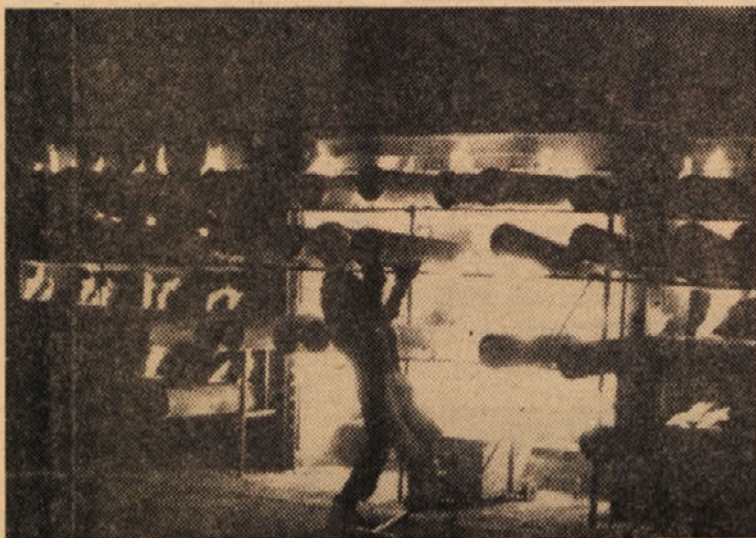
Ne gre samo za to, da si ljudje, ki odločajo, pridobijo potrebno praktično znanje, ampak je važno tudi spoznavanje delovnih navad in mentalitete tistih, ki izvršujejo odločitve. Ker so naloge odločanja zahtevne in komplicirane je potrebno stalno kadrovske krepiti ta delovna mesta. Vsak, ki odloča, mora v celoti poznati področje, na katerega se odločitev nanašajo. Ako ga v celoti ne obvlada, so odločitve enostranske, kar pa povzroča slabe rezultate dela, obenem pa tudi delavci izgubijo zaupanje v tovrstne odločitve, posledice tega pa ni težko spoznati.

S tem v zvezi je pomemben tudi način prenašanja odločitev iz širših na ožje organe. Neučinkovita je metoda vsiljevanja teh odločitev, pač pa je cilj ta, da se prenašanje odločitev na ožje (nižje) organe izvaja na način, s katerim vcepiljamo vrednote tem ljudem tako, da postanejo le-te sestavni del njihovih lastnih vrednot. V takem primeru ne igra izključno vlogo kratkoročni materialni interes, čeprav je še vedno zelo pomemben, ampak tak način pospešuje formiranje osebnosti. Delavci se v večji meri zavedajo pravic in dolžnosti upravljavcev, kar jih stimulira za bolj kontrolirano in kvalitetnejše delo.

Kolektiv se vedno zavzema za pametne odločitve. Ne more priti do tega, da bi se kolektiv odločal proti takim odločitvam, ki so za podjetje in zanj koristne in ki so jim tudi primerne obrazložene. Proti tistim odločitvam pa, v katere kolektiv nima zaupanja, ker ni prepričan v njihovo uspešnost, pa čuti odpor in bo izvrševanje vedno otežkočeno, ker niso dovolj prepričljive za najširši krog, ali pa niso strokovno neoporečne.

Razvita organizacija upravljanja teži za tem, da so odločitve čimbolj strokovne in da z njimi seznanja čimširši krog ljudi. Ne dopušča pa, da bi se pri tem obrnili cilju podjetja, zaradi ciljev njegovih posameznih delov, oziroma enot. Pristojnost posameznih enot v podjetju je predvsem v tem, da čimveč prispevajo k skupnim ciljem, ne pa da delajo v nasprotni smeri.

Zato je potrebno ustvariti take pogoje, da bo delavec v podjetju vplival na upravljanje preko najširšega organa upravljanja in ne samo da bo vplival od spodaj navzgor glede na to, koliko je ta vpliv učinkovit. L. Slapnik

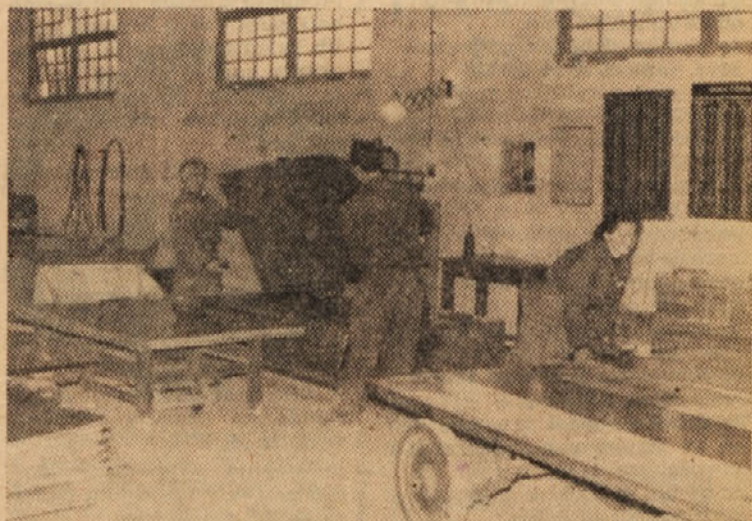
Nastavljanje alonž na predleže

jetje prenese na posamezne enote in kako so te enote urejene pa mora izvirati iz internih določil podjetja, kar je tudi najbolj funkcionalno, ne pa od zunanjih vplivov.

V tržnih pogojih, ki se jim morajo podjetja prilagoditi če hočejo obstojati, se organizirajo tako, da zadovoljujejo tržnim potrebam in bi zato organizacija, ki ne sloni na ekonomski osnovi, doživela neuspeh. Vsi ti procesi morajo izvirati iz celote. Nenormalno bi bilo, ako bi se posamezne enote podjetja samostojno dogovarjale o tehnološkem procesu, ker ta izvira iz podjetja in mora biti tak, da zadovoljuje celotno podjetje, zato ga tudi določa. Enotno dobivajo naloge od podjetja in ne obratno. Centralni organi upravljanja pa odstopajo določene funkcije v pristojnost organom upravljanja v enotah. Ta proces funkcij

splošnega h konkretnemu. To se pravi, da delavski sveti v sektorjih uresničujejo odločitve centralnega delavskega sveta, ker so v tem smislu ožji organi, kot je centralni delavski svet. Vendar pa razlika nastopa predvsem v sprejemanju in izvrševanju odločitev. Ne da se ločevati med organi upravljanja in organi izvrševanja. Če se strinjamo, da sistem upravljanja poteka od splošnega h konkretnemu, kar je tudi dejstvo, potem je ožji organ upravljanja izvršilni organ širšega. Kdo izvršuje te odločitve pa je odvisno od organizacije upravljanja v podjetju. Izvršujejo jih lahko posamezniki kot organi, ali pa kolektivni organ. Na tej osnovi se gradi tudi odgovornost za opravljanje nalog.

Zelo pomembno vlogo v procesu upravljanja imajo vodilni in strokovni delavci v podjetju. Oni izvršujejo odločitve samoupravnih organov. Pri tem pa oni tudi odločajo, ker drugače ne bi mogli izvrševati. To-rej je tudi izvrševanje odloča-

Pred pakiranjem cinkove pločevine mora biti kontrola temeljito opravljena, sicer pride do nezaželjenih posledic

ODGOVORNOST V SISTEMU SAMOUPRAVLJANJA

Vsaka odgovornost pomeni sposobnost osebnosti, da samostojno deluje za posredne družbene cilje in premaguje neposredne, osebne potrebe in interese. Le na tej osnovi je mogoče graditi vsebino odgovornosti, ki jo danes na vseh nivojih tako poudarjamo. Kakor je več vrst odgovornosti, tako je tudi mnogo variant v sankcioniranju odgovornosti. Vsi ti modeli pa še zdaleč niso sprejemljivi za naš samoupravni družbeno-gospodarski sistem, zato tudi nikakor ne pridemo do pravih meril za organiziran sistem odgovornosti.

Mnoge razprave na simpozijih, posvetovanjih in drugih oblikah dogovarjanja vsebujejo izredno privlačne in strokovno dovršene modele odgovornosti, ki pa se v praksi kljub temu ne uveljavljajo tudi zato, ker niso sprejemljive za naš sistem. Ob tem pa se vsi strinjamo, da je izdelan sistem odgovornosti najpomembnejša komponenta nadaljnega razvoja samoupravnih odnosov.

V razvoju samoupravnega sistema se nismo mogli izogniti določeni stihiji, kar pa je pri-

peljalo tudi do različnih interpretacij odgovornosti, ki so žal praviloma izhajale od ljudi, ki so na ta način uspevali uveljaviti svoje interese. Tak primer je očiten v anarhičnem pojmovanju odgovornosti. Uveljavlja se iz načela, da smo v samoupravnem sistemu vsi enako odgovorni in nihče ni osebno odgovoren za konkretne naloge, dolžnosti in predvsem posledice, ki lahko nastanejo (materialna in politična škoda). To pomeni, da lahko vsi kritiziramo vse, vendar pa ne

smemo javno odkrivati konkretnih napak kadrov, ker bi jih tako kompromitirali za nekaj, za kar niso sami krivi, ampak je do tega prišlo zaradi objektivnih razlogov in okoliščin.

To pojmovanje pa daje zares lepe možnosti posameznim skupinam, ki dejansko o vsem odločajo, odgovornost za odločitve pa avtomatsko prenesejo na druge. Posledice pa se često kažejo v materialnih, moralnih in političnih škodah in povzročajo padanje ugleda ZK, načel socialističnega sistema itd. Ra-

ktivno vrednotenje ekonomskih pororcev (delitev dohodka) delavci v industrijskem načinu dela in vedno bolj tudi delavci na področjih družbenega dela;

b) da so individualni interesi še prisotni in se kažejo v izogibanju odgovornejšega dela in v težnji po izrabljanju privilegijev v samem delu in delitvi dobrin;

c) da je še močno prisotno pomanjkanje znanja, obstojajo še velika nasprotja in razlike med nivoji interesov, sposobnosti, znanja in čuta odgovornosti.

PROIZVODNJA IN PRODUKTIVNOST V JUNIJU 1968

V primerjavi z mesecem majem tega leta je bila vrednost finalne proizvodnje manjša za 2,5%. Na količino proizvaja v obratih, ki obratujejo nepretrgoma, je vplivalo manjše razpoložljivo število kolidarskih dni.

Manjša je bila proizvodnja finega cinka, dekadmiranega cinka in cinkovega prahu.

Proizvodnja v predelovalnih obratih je ostala v glavnem na nivoju iz preteklega meseca, medtem pa je bila proizvodnja anilinskih barv povečana, ker je bila v preteklih mesecih prodaja večja od proizvodnje.

Kljub temu, da sta oba nova obrata žveplene kisline polno obratovala, je bila proizvodnja kisline manjša zaradi remonta stare naprave.

Proizvodnja v anorganski kemiji je ostala v glavnem na višini meseca maja z izjemo sezonskih artiklov superfosfata in sredstev za zaščito rastlin, kjer smo samo delno obratovali zaradi sezone.

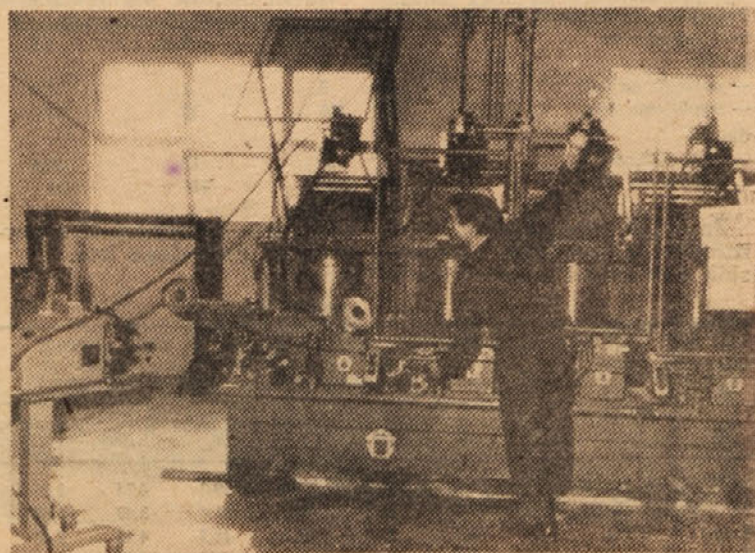
Močno je porasla proizvodnja aluminjskih ofset plošč, ker so delno obratovali že v novem objektu.

V kemičnem obratu 3 je porasla proizvodnja vodotopnih barv in korocinka.

Ker je bila proizvodnja v juniju za 3,28% večja kot v istem razdobju preteklega leta, zaostajamo kumulativno v šestih mesecih letošnjega leta za istim razdobjem preteklega leta za 6%, medtem ko je zaostanek znašal kumulativno v petih mesecih 7,6%.

Mesečni izvozni plan (izvozili smo za 542.195 \$) je bil presežen za 5,4%, kumulativno pa smo v letošnjih šestih mesecih dosegli za 4,5% večjo vrednost izvoza, kakor v istem razdobju preteklega leta. Ker je bil plan izvoza zelo visoko postavljen, še vedno zaostajamo za 4,4%. Zaostanek se iz meseca v mesec manjša in menimo, da bomo plan ob koncu poslovnega leta dosegli. V tem razdobju smo izvozili 71,7% vrednosti celotnega izvoza na konvertibilno področje, 17,4% na vzhodno evropsko in 10,9% na ostalo klirinško področje.

V primerjavi z istim razdobjem preteklega leta se je število zaposlenih zmanjšalo za 4,2%, vrednost proizvodnje pa za 6%, zaradi česar je produktivnost še vedno za 1,5% manjša od one iz preteklega leta.

Stroj za vlečenje cinkove žice

zumljivo je, da se takemu pojmovanju odgovornosti zoperstavlja druga vrsta odgovornosti, to je birokratsko pojmovanje odgovornosti. Ta se pojmuje etatistično in odkriva ter kaže na napake vodilnih ljudi, vendar pa pri tem izvzema sebe od odgovornosti. Ta odgovornost se dejansko uveljavlja šele takrat, ko pride do posledic v obliki kriminalnih dejanj ipd., ki zahtevajo pravne sankcije. Taka odgovornost je potemtakem del krivde, ki terja kazen in nastopa šele po izvršenem delu. Znotraj teh skrajnih modelov odgovornosti pa je še vrsta drugih oblik odgovornosti kot celovsko-strokovna, managerska, delničarska kapitalistična odgovornost itd. Vse te oblike odgovornosti so prisotne v naši strokovni literaturi in imajo svoje zagovornike tudi v gospodarskih organizacijah. Ne moremo pa mimo tega da je potrebno vprašanje odgovornosti rešiti tako, da se bo v našem samoupravnem sistemu lahko uveljavila.

Zato bi morali upoštevati predvsem naslednje dejavnike pri njeni opredelitvi:

a) da so množični nosilci temeljnih družbenih interesov za enakopravne odnose in objek-

Zaradi številnih takih in drugačnih elementov se išče izhod v kombiniranju vloge samoupravnih organov nasproti strokovnim službam, vodstvu podjetja itd. Pri tem pa morajo imeti samoupravne odločitve moč zakona in ne priporočil, kakor nekateri zelo napačno trdijo. Nikakor pa zato ne zado- stuje, da samoupravni organi odločitve le sprejemajo. Zlasti je pomembno, da se najprej določi cilj in zagotovi potrebne elemente za dosegajo cilja. Potrebno je torej določiti plan, organizirati delo za dosegajo plana, kontrolirati potek izvajanja, vnašati potrebne korekture itd. Vse to delo opravi le vodstvo, ki mora imeti samostojnost in pooblastila, da se realizira odločitev, ki jo samoupravni organ sprejme.

Upoštevanje takega koncepta pa že daje dobro osnovo za postavitev organizirane odgovornosti. Dobri rezultati poslovanja so sami od sebe že solidna osnova za objektivna merila učinkovitosti dela in sposobnost in na tak način mora temeljiti tudi delitev dohodka.

L. S.

V maju se je ponovno povečalo število poškodb in izgubljenih dni. Število poškodb je za 18,3% večje, resnost poškodb pa v primerjavi s preteklim mesecem za okoli 16% manjša, vendar v primerjavi s povprečjem leta 1967 za 20% večja.

Rezultati v prvih petih meseci tega leta nikakor niso zadovoljivi. Povprečne resnosti poškodb je za 29,5%, število izgubljenih dni na enega zapo-

slenega pa za 51% nad povprečjem preteklega leta.

Primerjava rezultatov, doseženih v maju

	maj 1968	april 1968	povprečje 1967
Število			
— poškodb pri delu	22	16	18,7**
— izgubljenih dni	478	416	338
— poškodb na 100 zaposlenih	13,1	9,5	10,5
Povprečno število izgubljenih dni na 1 poškodbo	21,7	26	18,1
Povprečno število izgubljenih dni na 1 zaposlenega	2,85	2,46	1,9
Število			
— poškodb na poti	5	1	1,9
— izgubljenih dni	106	30	77
Skupaj			
— vseh poškodb	27	17	20,6
— izgubljenih dni	584	446	415

Za boljši pregled objavljamo rezultate posameznih ekonomskih enot za pet mesecev letoš-

njega leta v primerjavi s povprečjem preteklega leta.

Ekonomska enota	St. izgubljenih dni na 1 poškodbo		Število poškodb na 100 zaposlenih		St. izgubljenih dni na 1 zaposlenega	
	januar 1967	povprečje 1967	januar 1967	povprečje 1967	januar 1967	povprečje 1967
	1968	1968	1968	1968	1968	1968
Metalurgija	24,—	16,4	24,8	19,3	4,74	3,16
Predelovalni obrati	21,5	14,2	16,2	11,8	3,49	1,67
Kemija I. in III.	10,3	13,9	44,4	17,7	4,45	2,48
Kemija II.	5,6	—	9,—	—	0,50	—
Vzdrževalni obrati	12,6	10,2	21,8	16,8	2,75	1,71
Uprava — ostalo	3,1	2,83	16,4	25,4	0,61	0,72
	12,3	10,5	23,5	18,1	2,89	1,90

Poleg naraščajočega števila poškodb na 100 zaposlenih je opaziti močno naraščanje povprečja izgubljenih dni na eno poškodbo, kar je znak, da nam tudi resnost poškodb narašča.

Kot je razvidno iz tabele z izjemo ekonomskih enot kemija II. in uprava so rezultati komaj zadovoljivi. Čimprej se bo

treba z vso resnostjo lotiti preventivnega preprečevanja nezgod. Varnost pri delu je končno nedeljiv dejavnik tehnološkega postopka in vsako preziranjje le-te se nam maščuje v oblik materialnih izgub, ki prispevajo k neekonomičnosti naše proizvodnje.

V maju so se poškodovali

V NOVI ZVEPLENI KISLINI

Anton PINTERJU se je pri čiščenju izpustov parnega kotla zaradi velike količine poletine le-ta naenkrat vsula na gleženj leve noge in ga opekla.

V CINKOVEM BELILU

Jernej NOVAK je pri odvozu trdega cinka z ročnim vozičkom padel; hodil je zadenjsko, tako da mu je naložen voziček padel na desno nogo in mu je pritisnil na kos trdega cinka.

Edmundu DEVČICU je pri čiščenju predležev puhnila v obraz vroča para, ko je prvi kurjač z vlivanjem vode hladil odprto retorto, pripravljeno za šaržiranje.

V TOPILNICI

Jožetu KORESU je pri vlečenju cinka brizgnil cink iz vozička in ga opekla po prstu leve noge.

Rudiju JELENU se je pri odstranjevanju predležev zlil ostanek cinka v čevlji in ga opekla po stopalu.

Karlu PUŠNIKU je vozičkovo kolo poškodovalo palec leve noge, ko je popravljal pločevino pri menjalniku, njegov sodelavec pa je potiskal voziček k pločevini.

Zvonko PARADIŠ se je opekla po levi nogi, ko je podiral predleže v pečnih oknih. Ostanek cinka v predležu se mu je zlil za gležnik.

Marjan DABESKOVIČ se je opekla po prstih leve roke, ko mu je pri izpraznjevanju vozička vroči prah padel na raztrgano rokavico.

V KERAMIKI

Jožetu SKOFLEKU je pri spuščanju predležev padel predlež na prst desne noge in ga močno udaril.

V VALJARNI

Krsto USURELOVIČ si je porazal desno roko pod laktom, ko je pri gotovem valjanju na parni progi dvignil in potegnil k sebi kos pločevine, da bi jo naravnal; pri tem se je prednji del pločevine dvignil.

Marjan SEMINEK se je opekla po levi strani hrbta, ko se je ulegel na vročo mizo, na katero vlečejo vroče platine pri predvaljanju.

V KEMIJI

Viktorju KRANJCU je pri polnjenju talilne ponve z natrijevim sulfidom, padla gruda tega materiala iz rok, pri čemer mu je kristal natrijevega sulfida padel v oko.

Jožetu REBERNIKU iz superfosfata je iz razredčevalca padla v desno oko kapljica žveplene kisline, ko jo šel v razredčevalno postajo po olje za mazanje pogonskih vijakov reaktorja.

V ELEKTROSLUŽBI

Branku GOLAVŠKU je pri brušenju kolektorja ventilator poškodoval prst na levi roki.

Alojzu KOVACU iz merilnega odelka je padel v oko močno segreti prah, ki se je nenadoma dvignil pri demontaži impulznega voda za merjenje vleka v topilnici na deseti destilacijski peči.

V MEHANIČNI DELAVNICI

Av gust VELENŠEK si je porazal kazalec desne roke pri rezanju pločevine na škarjah, ko je hotel pločevino obrniti.

Franc ROVŠNIK je dobil močan udarec v prsni koš, ko je pilil os na stružnici, pri čemer se mu je zlomila pila; z roko je prišel v dotik z vrtečo vpenjalno čeljustjo, ki ga je prijela za obleko.

V ENERGETIKI

Zlatku POSINEKU je padel na desno nogo težji kovinski predmet, ki ga je prevrnila noga stojala pri premikanju postavljenega odra za varjenje cevi.

V SKLADISCU

Štefan TOPLICANEC je padel z lestve na cementna tla, ko je pri zlaganju sodov uporabljajal lestev; lestev mu je spodneslo.

Ludvik SEŠKO je hotel speljati ročni voziček (rudelj) z natovorjenim kromovim galunom (5 vreč po 50 kg). Ker je voziček preveč nagnil nase, ni mogel več zadržati teže; padel je vznak. Voziček z vrečami se je zvrnil nanj in mu poškodoval desno nogo v kolenu.

V TRANSPORTU

Anton ČAKŠU je pri hoji ob vagonu, pri premiku le-tega, klecnila noga in si jo je poškodoval v gležnju.

Peter PETKOVIČ je, pri razkladanju fosforitov s samokolnico, padel s podesta in si poškodoval nogo.

Pakiranje čašic za galvanne elemente

Poreformnska situacija v začetku leta 1968

(Nadaljevanje s 3. strani)

porabljeno za osebne dohodke 22,825.301 milj. N-din;

prispevki iz osebnih dohodkov 11,685.209 milj. N-din;

prometni davki 6,620.007 milj. N-din;

obresti na kredite 2,635.910 milj. N-din;

obrati na poslovni sklad 1,634.484 milj. N-din;

premije zavarovanja 939.578 milj. N-din;

razni prispevki za skupnost 1,107.695 milj. N-din;

skupno v breme neto produkta 47,448.184 milj. N-din;

ostanek neto produkta 16,646.375 milj. N-din.

Ce pogledamo sedaj leto 1966 in 1967 vidimo, da imamo v teku enega leta zmanjšanje ostanka neto produkta za 2,656.214 milijonov N-din, namesto da bi ga povečali ali dosegli njegovo stabilizacijo.

Taka situacija je nastala zaradi tega, ker v letu 1967 nismo znali ali pa nismo hoteli vskladiti vseh oblik potrošnje z realnimi možnostmi, ampak smo se v potrošnji predali stihiji, tako začeni od občin, preko republik, pa do federacije. Ce bi še nadalje tako gospodarili, se bomo znašli v nemogočem položaju.

Taka je danes situacija. Popolnoma mi je nerazumljiva tendenca nekaterih kolektivov, ki skušajo reševati vprašanje osebnih dohodkov z raznimi prekritvami dela in raznimi drugimi izsiljevanji. To je dokaz, da velika večina ne razume reforme in ekonomike. Mislim, da moramo danes vsi skupaj reševati isti problem ter pravično in pravilno razdeliti to, kar imamo in da se ne borimo za nekaj, kar nimamo, ker to nas vodi samo v inflacijo z vsemi posledicami.

Najtežja ugotovitev pa je ta, da se je akumulativnost gospodarstva v enem letu zmanjšala za 33% ter da stopnja akumulacije znaša samo 10. V prvih mesecih 1968 leta se to stanje še nadalje slabša in zaradi tega je bilo in je nujno potrebno izvesti vrsto hitrih ukrepov za reševanje situacij v gospodarstvu.

Nihče v gospodarstvu se ne more strinjati s situacijo, v kateri se danes nahajamo. Ne strinjamo se tudi z raznimi ugotovitvami, da je pač reforma mnogo težja, kot smo si jo predstavljali in moramo danes reševati po hitrem in polovičnem postopku razne težke probleme, na katere gospodarstvo že dobri dve leti opozarja. Tu se postavlja vprašanje odgovornosti oziroma sposobnosti ali nesposobnosti, sprovesti reformo do konca. Toda, ali nismo že leta 1965 vedeli, da je potrebno celotno splošno potrošnje in vse izdatke uskladiti z nacionalnim dohodkom in te odnose zacementirati? Kdo je odgovoren, da so osebni dohodki in vse oblike potrošnje nesorazmerno rasli in da je nacionalni dohodek stagniral oziroma imel samo malenkostno povečanje? Samoupravljavci v gospodarstvu odločno odklanjamo očitke, da smo mi tega krivi, čeprav moramo priznati, da smo se tudi v gospodarstvu stihijsko obnašali in nepravilno oziroma nezasluženo povečali osebne dohodke.

Prav tako moramo odločno odklanjati ugotovitve, da leži ključ za reševanje nastalih problemov samo v gospodarskih organizacijah. Ce pogledamo samo številke poslovanja v letu 1966 in 1967, si vsak Jugoslovan lahko ustvari sliko, kaj gospodarstvo more že samo narediti pri vse večjih apetitih negospodarskih dejavnostih in od tod tako imenovano nerazumevanje za potrebe zdravstva, šolstva, kulture in drugo. Vprašanje je samo, s čim

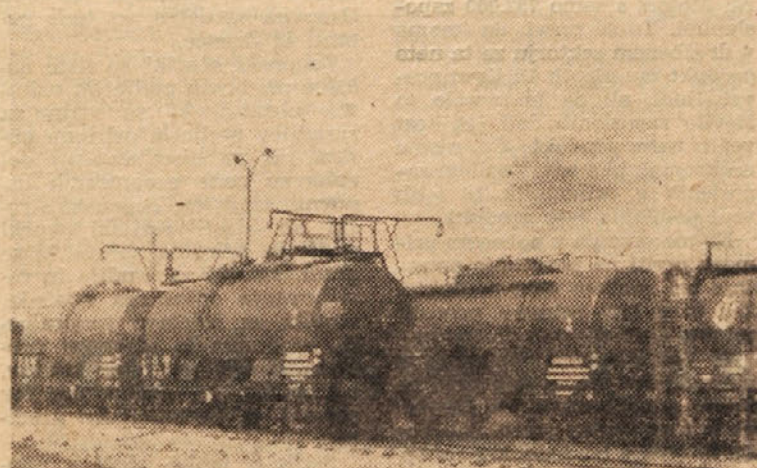
bomo lahko pokrili upravičene zahteve.

Kako daleč gre nepoznavanje situacije s strani pristojnih forumov, nam kažejo zadnje diskusije o zunanji trgovini. Celotno gospodarstvo, z redkimi izjemami, dobro ve, da je celoten zunanjetrgovinski sistem — tak, kakršen je bil v letu 1967, nemogoč in za jugoslovansko gospodarstvo škodljiv. Vsi dobro vemo, kaj je bilo z izvozom v letu 1967 in kakšno škodo nam je napravil nekontrolirani uvoz, tako da so se inozemci smejali in si pri tem meli roke. Danes pristojni krogi ugotavljajo, da je v principu dober, samo potreben male korekture in dopolnitve. Jugoslovanska industrija pa se

● Potrebno je takoj vskladiti vso potrošnjo z razpoložljivim nacionalnim dohodkom in ta odnos čvrsto zacementirati.

● Povečati proizvodnjo in plasman te proizvodnje na domačem tržišču in v izvozu. Za domače tržišče proizvajati samo tisto, kar tržišče lahko absorбира, ne pa proizvajati za zaloge. Popolnoma nesmiselne so take zaloge repromateriala, polizdelkov in gotove robe za neto produkt, kakršen je naš.

● Sprostiti moramo sredstva, ki smo jih porabili iz poslovnega sklada za pokrivanje prekomernih zalog za potrebne rekonstrukcije in novogradnje. Vsa-

Polnjenje cistern z žvepleno kislino v novem obratu

danes sprašuje, ali bomo zaščitili domačo industrijo pred dumpinškim uvozom ali ne; ali bo skupnost našla tak režim izvoza, da podjetja ne bodo izvažala z izgubo, kljub temu, da proizvajajo po svetovnih cenah; kdaj bo gospodarstvo lahko zares samoupravljalo z ustvarjenimi devizami itd. Na te probleme smo opozarjali že leta 1966 in 1967 in sprašujemo se, ali je potrebno, da jih pričnemo delno reševati šele v sredini leta 1968 in to polovičarsko.

Za izvajanje takih potez v gospodarstvu, kot je reforma za katero smo se vsi zedinili in katero vsi želimo izvesti do konca, moramo imeti v tistih organih, ki dirigirajo to reformo, res najboljše in visokosposobne ljudi, neoziraje se na razne ključe in racionalnosti, ne pa da mora celo predsednik republike sam ugotavljati, da je obveščanje o situaciji netočno, da dobiva nepravilne podatke, da se razni zaključki najvišjih forumov ne uresničujejo itd.

Ce hočemo to nemogoče stanje izboljšati, je potrebno oživeti gospodarstvo. (O tem zelo mnogo pišemo in postaja že celo običajna fraza v vseh razpravah, na vseh mogočih forumih in v vsem mogočem časopisju).

komur mora biti jasno, da smo 20 let gradili vse mogoče potrebno in nepotrebno, premalo in preveliko, pametno in nespametno, da tega v enem letu ne moremo rekonstruirati, ker je za to potreben i denar i čas.

Gospodarstvo energično odklanja ugotovitev, da se je ta ali oni kolektiv v roku šestih mesecev vklopil v reformo, razen tistih podjetij, ki uvažajo ves repromaterial ali gotove izdelke, zlasti iz zahoda, jih embalarajo in jih po visokih cenah dalje prodajajo. Proces rekonstrukcij je dolgo in zamudno delo, ki zahteva temeljitih tehničnih, ekonomskih in tržnih raziskav.

● Pri izvozu moramo uvesti tak instrumentarij, ki bo izvoznikom pokrival carinske bariere — ne pa slabe produktivnosti in slabo kvaliteto. Vprašanje carinskih zaščit, raznih drugih dajatev prelevmanov in drugih šikan pri izvozu, mora biti stvar skupnosti, na katere mora izredno hitro reagirati — ne more pa to biti stvar posameznih kolektivov ali samoupravljanja.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pred uporabo je treba retorte predgreti v temperških pečeh

Poreformnska situacija

(Nadaljevanje s 7. strani)

● Zaščititi moramo domačo industrijo z ustreznimi carinami, kajti v nasprotnem primeru nas bo močnejša zapadna in vzhodna industrija uničila. Popolnoma nerazumljivo je dejstvo, da smo na primer avtomobilsko industrijo (osebni avtomobili) dobro zaščitili, za vse druge veje gospodarstva pa je to skoraj nemogoče doseči.

● Gospodarstvo mora brezpogojno povečati produktivnost dela, kajti ustvarjanje neto produkta v višini okoli 65.000.000 milijonov N-dinarjev s takim številom zaposlenimi v družbenem sektorju, je popolnoma nemogoče. Približno enak neto produkt ima v ZDA firma General Motors s samo 732.000 zaposlenimi. To se pravi, da imamo v družbenem sektorju za ta neto produkt zaposlenih štirikrat preveč ljudi, ali da bi moralo to število zaposlenih dati štirikrat večji neto produkt. Če nismo neskromni, bi s tem številom zaposlenih v prihodnjih 10 letih vsaj podvojili neto produkt.

Ne moremo pa v nobenem primeru preiti na povečanje potrošnje pri enakem neto produktu, ker bi v tem primeru privedli celotno gospodarstvo do izgube.

● Vsa razpoložljiva sredstva moramo dati danes za modernizacijo gospodarstva, kajti samo na ta način bomo proizvajali boljše in ceneje ter tisto, kar zahteva domače in izvozno tržišče. Edino na ta način bomo lahko ustanavljali nova delovna mesta za mladino, ki prihaja strokovno izobražena v vse večjem številu iz naših šol, ker samo naravna selekcija pri obstoječi proizvodnji tega ne omogoča.

● Edino taka povečana proizvodnja bo dala večji neto produkt in na ta način sredstva, ki so danes nujno potrebna za šolstvo, za zdravstvo, za kulturo in za vse druge splošne družbene potrebe, ki rastejo iz dneva v dan.

V teh razmišljanjih se namerano nisem dotaknil še vrste drugih problemov, ki jih je nujno potrebno rešiti, kakor na primer celotne kreditne politike, bančništva, žiro ali tekočih računov itd., kajti to bi nas odvedlo predaleč, in bi za marsikaterega bralca bilo nerazumljivo. Hotel sem bralcem samo prikazati situacijo v kateri se nahajamo in kje so možne rešitve, da jih ne bi iskali v demonstracijah in prekinitvah dela, ker to prav nikamor ne pelje, ampak nam je lahko samo v škodo. Z vsem srcem pa se strinjam, da je potrebno razne deformacije v našem socialističnem društvu rešiti z ukrepi in ne le s priporočili.

Drago Čeh, dipl. inž.

Sredstva gospodarske organizacije

Podjetje samostojno odloča o zavarovanju sredstev (osnovnih, obratnih sredstev in sredne porabe).

Podjetje lahko uporabi sredstva poslovnega sklada za skupne naložbe v osnovna sredstva oziroma v obratna sredstva.

OSNOVNA SREDSTVA

Osnovna sredstva podjetja so sestavljena iz stvari in pravic, ki tvorijo osnovna sredstva ter iz denarnih sredstev, ki so namenjena za njihov nakup. Osnovna sredstva so: delovne priprave, gradbeni objekti gospodarskega značaja, zemljišča, ki se uporabljajo v gospodarske namene in stvari, ki so v gradnji ali izdelavi, pravice, pridobljene z njihovo gradnjo ali izdelavo in zagonski stroški. Osnovna sredstva so tudi patenti in licence.

Zagonski stroški so tiste naložbe pri novih podjetjih oziroma obratih, ki so nujne za zgraditev podjetja oziroma obrata, ki pa niso sestavni del nabavne cene posameznih osnovnih sredstev. Zagonski stroški so zlasti režijski stroški podjetja oziroma obrata, ki se gradi, stroški za študije in raziskovanja splošnega značaja, stroški za izdelavo generalnega programa in glavnega projekta, stroški za vzgojo kadrov, odkupnine in odškodnine ter obresti za investicijske kredite.

Podjetje lahko izloči iz uporabe posamezna osnovna sredstva, ko postanejo zaradi fizične izrabljenosti ali tehnične zastarelosti nerabna. O izločitvi osnovnih sredstev iz uporabe odloča delavski svet podjetja na predlog komisije, ki jo imenuje v ta namen.

OB RATNA SREDSTVA

Obratna sredstva podjetja so: reprodukcijski material, nedokončani proizvodi, polproizvodi in gotovi proizvodi, denarna sredstva, namenjena za njihov nakup in terjatve, ki jih ima podjetje iz poslovanja z obratnimi sredstvi. Obratna sredstva so tudi stvari, ki se uporabljajo kot delovne priprave, pa je njihova življenjska doba skupne porabe). Druge delovne priprave, ki se ne štejejo za osnovna sredstva. Denarna sredstva pridobljena s kreditom ali dotacijo kot obratna sredstva, uporablja podjetje za izplačevanje akontacij za osebne dohodke delavcev in za plačevanje obveznosti, ki jih ima v zvezi z svojo gospodarsko dejavnostjo, izvzemši obveznosti, nastale v zvezi z pridobivanjem osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe.

DENARNA SREDSTVA POSLOVNEGA SKLADA

Denarna sredstva poslovnega sklada uporablja podjetje kot osnovna sredstva ali kot obrat-

na sredstva; njihov namen uravnava po svojih potrebah.

SREDSTVA REZERVNEGA SKLADA

Sredstva rezervnega sklada uporablja podjetje:

— za kritje poslovnih izgub, ki se ugotovijo po zaključnem računu;

— za izplačevanje osebnih dohodkov delavcev;

— za vlaganje v poslovni sklad in sklad skupne porabe;

— za kritje rizikov iz garancij za kvaliteto blaga oziroma storitev, ki jih prevzemajo podjetja z rokom, daljšim od enega leta.

SREDSTVA SKUPNE PORABE

Sredstva skupne porabe uporablja podjetje skladno s statutom ali drugim splošnim ak-

tom. Ne sme pa rabiti sredstev skupne porabe za povečanje osebnih dohodkov delavcev.

ZDRUŽEVANJE SREDSTEV ZA SKUPNO POSLOVANJE

Kadar podjetja trajno združijo sredstva, da bi ob skupnem riziku dosegala skupne poslovne cilje, se lahko sporazumejo, da bodo o izvrševanju posameznih pravic glede njihove uporabe, pa tudi o drugih vprašanih skupnega poslovanja, sporazumno odločala in da bodo skupaj udeležene pri dohodku iz skupnega poslovanja. Medsebojna razmerja uredijo sopogodbenci s pogodbo o združitvi sredstev. Prav tako je po tem zakonu možno vlaganje sredstev tujih pravnih in fizičnih oseb v domače podjetje za doseganje skupnih poslovnih ciljev ob skupnem riziku.

Zerjav nad rudnim dvorom pri topilnici

HVALA VSEM ZA DAROVANO KRI!

Naša prva letošnja krvodajalska akcija je bila v petek, 10. maja. Prijavil se je 101 krvodajalec; 95 krvodajalcev je darovalo 28.535 cm³ krvi; šest prijaviteljev ni moglo darovati krvi iz zdravstvenih razlogov.

Ponovno smo dokazali, da se organizacija Rdečega križa na nas lahko zanese. Uspeh prav gotovo ne bi bil tolik, če krvodajalstvo ne bi uživalo velikega razumevanja in naklonjenosti pri obratovodstvih. Kljub težavam, ki nastanejo v proizvodnji zaradi dela prostega dneva krvodajalcev, zbirajo izmenski vodje in sindikalni delavci prijave z velikim entuziazmom. Zgledu starih krvodajalcev posebno radi slede na novo zaposleni delavci. Pri tej akciji jih je sodelovalo 14.

Približno 1.500 tovarišev iz našega kolektiva še nikoli ni darovalo krvi, razen morda pri vojaki, Dvomim, da v njihovih družinah še ni bilo in nikoli ne bo bolnika, ki bi potreboval transfuzijo krvi. Nobenemu še ni zdravnik odklonil transfuzije, če je bila kri za ozdravljenje nujno potrebna. Čemu se potem toliko tovarišev ne zaveda svojega dolga? Ali res ne morejo razumeti, da se krvi ne more kupiti. Tega najdragocenejšega zdravila ne bi bilo, če ne bi bili med nami ljudje, ki poleg denarja poznajo še druge vrednote, predvsem srčno kulturo in ljubezen do sočloveka.

Krvodajalci nam služijo tudi kot vzgled tovarištva. Zato po vsaki akciji objavljamo njihova

imena v priznanje in zahvalo. Pri tej akciji so darovali kri naslednji tovariši in tovarišice (v oklepaju poleg imena je število dosedanjih odvzemov):

METALURGIJA: 18 odvzemov in eden zdravniško odklonjen.

Topilnica: Vinko Čater (3), Franc Vipotnik (14), Pavel Dečman (2), Karel Kajtna (25), Jože Antlejš (8);

Keramika: Franc Voršnik (3), Alojz Tanšek (19), Rudi Knez (7);

Nova žveplena kislina: Peter Vinder (12), Simon Petkovski (16), Tomo Žolger (12), Djordje Panzalović (3);

Rafinacija: Stanko Kučič (4), Martin Gradič (7), Suljo Majkovič (6), Štefan Djukes (2), Marjan Dečman (1);

Raziskovalni laboratorij: Marija Zumer, dipl. inž., (1).

PREDELOVALNI OBRATI: 16 odvzemov in 1 zdravniško odklonjen.

Valjarna: Anton Anderluh (5), Emil Mlinarič (6), Ivan Turnšek (5), Marjan Templak (7), Vekoslav Notersberg (3), Edvard Pavlič (7), Rudi Smukovič (7), Franc Božnik (4), Roman Šlamberger (14), Stanko Vidovič (7), Anton Rupert (9);

Čašice: Marija Cmok (7), Anica Pompe (8), Ivanka Vido-

vič (6), Jožica Kajtna (2), Anica Plevnik (7).

KEMIJA I.: 13 odvzemov in 1 zdravniško odklonjen. Franc Dečko (14), Viktor Bračko (13), Milan Krumpak (12), Feliks Rupert (9);

Litopon: Ljubo Kompan (8), Alojz Blažič (4);

Superfosfat: Karl Feguš (17), Jože Hrovatin (2), Alojz Kunst (8), Jože Rebernik (6), Ludvik Matuš (6), Ivan Trnovšek (3), Alojz Skamen (3).

KEMIJA II.: 3 odvzemi. Martin Mlakar (6), Franc Poženel (4), Drago Ivakič (10).

VZDRŽEVALNI OBRATI: 25 odvzemov in 2 zdravniško odklonjena.

Strojni obrat: Matevž Zlender (7), Andrej Gombač (1), Franc Rovšnik (4), Stanko Goršak (6), Franc Romih (2), Marjan Cimerman (7), Ivan Lužar (12), Dušan Slokan (3), Boris Del Negro (18);

Elektro obrat: Martin Žibert (14), Tone Hohnjec (4), Ivan Podrgajs (4), Franc Črepinšek (4), Viktor Hladin (7);

Gradbeni obrat: Martin Šalej (12), Ludvik Trnovšek (9);

Adolf Radič (6), Anton Zlaus (2), Alojz Žnidar (9).

Plinarna: Ivan Brečko (4), Jakob Novak (21), Anton Lazar (5);

Energetika: Zlatko Posinek (4), Alojz Jesih (2), Jože Sevšek (3).

KOMERCIALNI SEKTOR: 9 odvzemov, Bojan Horvat (11); **Skladišča:** Ladislav Trebičnik (32), Leopold Jagodič (7), Drago Vidovič (6).

Transport: Jože Martinuč (5), Jože Motoh (11), Ignac Seško (7), Ciril Laubič (14), Ivan Trobiš (7).

KADROVSKI SEKTOR: 5 odvzemov in 1 zdravniško odklonjen. Anica Gliha (8), Anica Korošec (9), Franc Romih (7), Pavla Martinuč (3), Slobodan Stojković (17).

FINANČNI SEKTOR: 3 odvzemi. Anica Konec (7), Nada Brumec (5), Aleksander Rojnik (8).

VARNOSTNI SEKTOR: 2 odvzema. Rudi Malinovsky (7), Silva Benčina dipl. inž., (4).

INVESTICIJSKI SEKTOR: 1 odvzem. Milan Kocijan, dipl. inž. (1).

Tretja seja UO

Posledice reklamacij bodo odslej trpeli povzročitelji

Na tretji redni seji je upravni odbor odobril tudi več odpisov za reklamirano pločevino, kateri smo morali znižati ceno. Ta pločevina je bila prodana v Nemčijo in na Dansko. Skupni odpisani znesek znaša 9.524.525 sarjih dinarjev.

V zvezi s temi odpisi je upravni odbor sprejel oziroma potrdil sklep iz leta 1965, s katerim je upravni odbor opozarjal vse obratne delavske svete, direktorje sektorjev in vsa obratovodstva, da bodo vse stroške reklamiranega blaga, ki bodo nastali zaradi malomarnega dela ali slabe kontrole, nosili obrati oziroma obrat, ki je stroške povzročil.

Na tej seji je upravni odbor odobril dvoje službenih potovanj. Eno potovanje bo opravil Vilko Lipuš v Zahodno Nemčijo in Avstrijo.

Tovariš Lipuš odpotuje v Nemčijo k firmi Brüggemann-Heilbroun ter bo sklenil pogodbo o nadaljnjem sodelovanju z omenjeno firmo.

Ob tej priliki bo obiskal še avstrijsko firmo Österreichische

Chemische Werke, Wien, zaradi proučitve reeksporta.

Drugo potovanje bo opravil tovariš Nenad Novakovič, dipl. inž. v Avstrijo, kjer bo pregledal od firme ponujene materiale in izvršil tudi poizkuse.

Upravni odbor je na tej seji odobril odpis dotrajanjih osnovnih sredstev v kemiji in sicer: črpalko s priborom v modrem bakru, rezervoar v modri galici in dezintegrator v metalitu. Ta osnovna sredstva so brez vrednosti in bodo prodana kot odpadno železo oziroma pločevina.

Upravni odbor je zavrnil prošnji za finančna sredstva, in sicer odboru »Spomen park Kragujevac«, ki prosi za denarna sredstva, da bi lahko uredili park in snemali filma »Čistači« in »Veliki odmor« ter odboru za proslavo 50-letnice bojev za severno mejo. Obe prošnji je zavrnil, ker ni finančnih sredstev. Na predlog stanovanjske komisije je odobril, da se v stanovanje, ki ga bo izpraznil tovariš Anton Kobola, vseli njegov sin Zvonko, zaposlen v mehanični delavnici. D. Murovič

CINKARNA — CELJE

metalurško kemična industrija

RAZPISUJE

v šolskem letu 1968/69 naslednje štipendije za šolanje v Elektrogospodarskem šolskem centru v Mariboru ter v šolskem centru »Iskra« v Kranju:

5 štipendij za poklic električarja

8 štipendij za poklic finomehanika

Pogoj za dodelitev štipendije imajo kandidati, ki so dokončali osemletko najmanj z dobrim uspehom, ki so telesno in duševno zdravi in ki niso starejši od 17 let.

Prednosti pri razpisu imajo otroci, katerih starši so člani kolektiva Cinkarne ter otroci članov ZB.

Kandidati naj poleg lastnoročno napisane prošnje predložijo tudi:

- originalno šolsko spričevalo o uspešno dovršeni osemletki;
- izpisek iz rojstne matične knjige;
- življenjepis ter
- zdravniško spričevalo, izdano od Obratne ambulante Cinkarne Celje.

Prošnje z vsemi prilogami sprejema Center za strokovno izobraževanje delavcev Cinkarne Celje do 15. avgusta 1968.

GOSPOD-TOVARIŠ

Dobro se še spominjam, da so bili nekoč na vasi gospod kaplan, gospod župan in gospod štacunar, a ostali smo bili Jože, Mica ali pa kar enostavno »ti«. Pa so prišli drugi časi, drugi ljudje in drugi običaji. V začetku me je malo motilo, ker ni bilo več gospoda štacunarja in gospoda župana, a sem se še kar hitro navadil na tovariša načelnika in tovariša poslovodjo. Sicer je še vedno ostal gospod kaplan, a z njim nisem imel nobenih stikov, da se ne bi zameril tovarišem.

A svet je bil še bolj zapleten in kompliciranost ne bi bila popolna, če se ne bi tudi pri go-

spodu in tovarišu nekaj zapletlo.

Nekoč sem šel po ulici in povprašal starejšega človeka za nek naslov. »Oprostite tovariš...«

»Sva morda ovce skupaj pasla? Jaz nisem noben tovariš, razumete!« »Dobro« sem si mislil: »Pa naj bo zopet gospod, če je to moderno!«

— »Gospod miličnik...«

— »Gospod je umrl. Jaz sem tovariš Miličnik!« Miličnik vendar ne laže. Tovariš je še vedno tovariš.

Zadnjič sem govoril z zdravnikom: »Tovariš zdravnik...«

— »Kje ste pa to pobrali?»

Gospod, da gospod doktor!«, mi je odgovoril.

Bil sem popolnoma zbeگان in sploh nisem hotel spregovoriti z ljudmi več besede, da ga ne bi zopet polomil. Pa sem se oglasil pri psihiatru.

— »Gospod psihiater... jaz...«

— »Tovariš, recite mi kar tovariš psihiater, saj smo v socializmu, mar ne!«

Ko sem mu povedal vso zgodbo me je potolažil rekoč: »Vse je v redu, samo majhen pregled pri kolegu, pa ste svobodni.«

Potrkal sem na druga vrata in vstopil.

— »To...«

»Oprostite, hoteli ste reči gospod psihiater!«

Sedaj sem bil popolnoma zbeگان in čudim se, zakaj me niso zadržali v umobolnici. Sicer pa tudi tam ne bi vedel, kako naj bi nazival brate po umu.

Doma pa mi je hčerka vse razložila: »Tovariši so učitelji in miličniki, ostali pa so gospodje ali tovariši, a raje jim reči kar gospod, se boš manjkrat zmotil!«

M. D.

Objavljamo spored filmov, ki jih bomo gledali v celjskih kinematografih od 15. julija do 15. avgusta 1968.

KINO UNION

Od 15. do 17. julija »TARZAN IN NJEGOVA ZENA«, ameriški film.

Od 18. do 21. julija »OBRACUN NA OBALI«, francoski barvni film.

Od 22. do 24. julija »DR. HOMER IN PRIJATELJI«, jugoslovanski barvni film.

Od 25. do 28. julija »NASILJE V JERICHU«, ameriški barvni film.

Od 29. do 31. julija »DVA TEDNA V DRUGEM MESTU«, ameriški barvni film.

Od 1. do 4. avgusta »ZAKONSKI PRAVOKOTNIK«, zahodnonemški film.

Od 5. do 9. avgusta »MASCEVALEC Z MECEM«, francosko-italijanski barvni film.

Od 10. do 13. avgusta »DEKLE Z GARSONJERO«, francoski barvni film.

Od 14. do 15. avgusta »DVA JEZDECA«, ameriški barvni film.

KINO METROPOL

Od 15. do 16. julija »MACKA KAZE KREMPLE«, francoski film.

Od 17. do 20. julija »NA SVIDENJE NA SINJEM MORJU«, zahodnonemški film.

Od 21. do 22. julija »KROGLA ZA ZLOCINCA«, ameriški barvni film.

Od 23. do 24. julija »CRNI PTICI«, jugoslovanski film.

Od 25. do 28. julija »SONCNI KRIK«, slovenski barvni film.

Od 29. do 31. julija »KASANOVA 70«, ameriško-italijanski barvni film.

Od 1. do 4. avgusta »SERIF IZ DODGE CITY«, ameriški barvni film.

Od 5. do 7. avgusta »ALADINOVA CAROBNA SVETILKA«, italijanski barvni film.

Od 8. do 11. avgusta »Z MOJO ZENO TEGA NE DELAJ«, ameriški barvni film.

Od 12. do 15. avgusta »KRVOLOCNE IGRE«, francoski barvni film.

LETNI KINO

Od 15. do 18. julija »BEN HUR«, ameriški barvni film.

Od 19. do 21. julija »RAZBOJNIKI IZ ARIZONE«, ameriški barvni film.

Od 22. do 23. julija »DRAGI JOHN«, švedski film.

Od 24. do 25. julija »ROBIN HOOD«, ameriški barvni film.

26. julija »LEPA LOLA«, španski barvni film.

Od 27. do 28. julija »CIMARRON«, ameriški barvni film.

Od 29. do 31. julija »NALOGA ESKADRILE 633«, angleški barvni film.

Od 1. do 2. avgusta »TRIJE NEUSMLJENI«, mehiško-španski barvni film.

Od 3. do 4. avgusta »DVOBOJ V TEKSASU«, italijanski barvni film.

Od 5. do 6. avgusta »STO PEKLENSKIH DNI«, jugoslovansko nemški barvni film.

Od 7. do 8. avgusta »MAT HELM — TAJNI AGENT«, ameriški barvni film.

Od 12. do 13. avgusta »GOLDFINGER«, angleški barvni film.

Od 14. do 15. avgusta »OSEDLAJ VETER«, ameriški barvni film.

Predstave so vsak dan ob 16., 18. in 20. uri v letnem kinu pa ob 20.15 uri. Program objavljamo po podatkih Kinopodjetja Celje in za spremembe ne od-

Vrednost točke

junij 1968

Vrednost točke v juniju 1968 neto

I. METALURSKI SEKTOR

1. Cinkovo belilo	1,25
2. Prazarna in žveplena kislina	1,25
3. Aglomeracija	1,27
4. Topilnica	1,28
5. Plinarna	1,27
6. Keramika	1,27
7. Skupne službe metalurgije	1,28
8. Rektifikacija cinka	1,27
9. Cinkov prah New Jersey	1,32
10. Nova žveplena kislina	1,30
11. Valjarna cinkove pločevine	1,30
12. Čašice	1,25
11. Zlica	1,28
14. Zlebovi	1,25
15. Skupne službe valjarne	1,30

II. KEMIJSKI SEKTOR

1. Kromov galun	1,26
2. Natrijev sulfid	1,25
3. Cinkov sulfat	1,25
4. Litopon in barijev sulfid	1,26
5. Povprečje litopona	1,26
6. Svinčevi oksidi	1,24
7. Superfosfat	1,23
8. Ultramarin	1,22
9. Modra galica	1,25
10. Modri baker	1,30
11. Aluminijski ofset	1,28
12. Tiskarna	1,28
13. Skupne službe anorganske kemije in razvojni	1,26
14. Kemija III. Mozirje	1,28
15. Kemija II. — organska kemija	1,25
16. Cinkografija in povprečje	1,27

III. VZDRZEVALNI SEKTOR

1. Vse službe	1,27
---------------	------

IV. UPRAVA

1. Uprava in soferji	1,25
2. Kemični laboratorij	1,25

V. KOMERCIJALNI SEKTOR

1. Komericalni sektor	1,25
2. Skladišča	1,25
3. Transportni oddelek	1,27

VI. FINANČNI SEKTOR

1. Vse službe	1,25
---------------	------

VII. KADROVSKI SEKTOR

1. Kadrovski sektor	1,25
2. Pomožne službe	1,25
3. Družbeni standard	1,25

VIII. VARNOSTNI SEKTOR

1. Varnostni sektor in gasilci	1,25
--------------------------------	------

IX. INVESTICIJSKI SEKTOR

1. Vse službe	1,25
---------------	------

X. CELOTNO PODJETJE

1,27

TOVARIS UREDNIK!

Služim vojaški rok v šoli za rezervne oficirje v Rajlovcu. Kljub vojaški suknji me vežejo spomini na kolektiv, v katerem sem delal le nekaj mesecev.

Ob dnevu vstaje čestitam kolektivu Cinkarne, posebno pa pozdravljam kolektiv stare konstrukcije ter mu želim obilo uspeha pri nadaljnjem delu.

Ker bi se želel seznaniti s proizvodnimi dosežki kolektiva Cinkarne, bi vas prosil, da mi pošiljate na moj naslov list Cinkarnar in to do oktobra 1968.

Zato se vam vnaprej najlepše zahvaljujem ter vas pozdravljam.

Stanko Celestina,
V. P. 3395/4, Rajlovec,
BiH

Rarebus

